

מסורת הש"ס

(א) וזכרים ס. תמורה כא.
[מוספתא סנהדרין פ"ג],
(ב) מחגיגה ג: וש"נ,
(ג) [וזכרים נ. ס:], (ד) [ראה
יד כג], (ה) [במדבר יח],
(ו) רש"א. ראשונה, (ז) רש"א.
קריאה והידוי מעשר שני
בשנה כו', (ח) [דק"ז: ולפנינו
הגרסא רבא], (ט) [משנה ג],

תורה אור השלם

1. וְאָכַלְתָּ לֶפָנַי יי
אֶלְדִּיךָ בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ שָׁם
וּמִעַשְׂרִי דִגָּן תִּירֶשֶׁתְּ
וְיִצְהָרְךָ וּבִכְרַת בְּקֶרֶךְ
וּנְאָנְךָ לְמַעַן תִּלְמַד
לִצְרָאָה אֵת יי אֶלְדִּיךָ כִּי
תִּזְמִין: דְּבָרִים יד כג

2. וּבָאתָ אֶל הַכְּנֹף אֲשֶׁר
יִהְיֶה בַּיָּמִים הֵם וְאָמַרְתָּ
אֵלֶי הַגְּדִית דָּוִם לִי
אֶלְדִּיךָ בִּי בָאתִי אֶל
הָאָרֶץ שֶׁשָּׁבַע יי
לֵאבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ:
דְּבָרִים יג כ

הגהות הב"ח

מחמת: (ה) גמרא
 חיובין: כלל וזאת מ
 מחק: (ז) שם לזכר
 בבורי: הגר. י"ב עין
 בתוס: ד"ה הספיק ד
 חתם: ד"ה לנשתי דמת
 נכחי: (א) רש"י ד"ה שלשה
 וכו' בספרי. י"ב עין ובמסכת
 חמורה: ד"ה י"ב: (ז) ר'נ
 וי"ב יכול עולה אדם מעשר
 שני זמון: (ד) ר"ה
 אפילו וכו' אליהו ד"ה
 לקדוש: צום: (ו) ד"ה
 וכו' וכו' מלי מינעי
 וזה לעל: (ב) בא"ד
 יחזקאל וכו' בלאו הקיאס
 דכל היכא דלחלי סו
 רבא וכו' קאס דקחמר
 לעורום: כלל וזאת מ
 מחק: (ח) בא"ד וכל
 וכו' ממעטין וזין סתק
 יחזקאל וכו' קאס חלון
 קדשי קדשים וזין וועמא
 קליס: (ט) בא"ד וועמא
 דכור וכו' משוס קדוש
 הבית אלו:

מֵאִמָּהֵי חַיִּיזִין עֲלֵיהֶן. מִיִּתֵּה זֶר הָאֲכָלָה
וְכוֹלֵן שְׁנֵינִי בִסְפָרִי (א) **יָכוֹל יַעֲלֶה אֶדְ**
בְּטוֹלָה וְצָרִיךְ לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂרוֹת וְקֹאמֶר
בְּלֹא פְדִיּוֹן: **פֶּל כו'.** לְפִיכָּךְ טַעֲמוֹ בִּזְכוּר
דְּפָשִׁיטָא לִיָּה וּבְמַעֲשֵׁר מִיִּבְעִי
לִיָּה: **מָלוֹה מִי לִיָּה.** וְכוּן דְּמָלוֹה
אִיִּכְרָא נִפְרָךְ נִמְי קִדְּשָׁה דְּמָלוֹה: **לֹא**
פְּסִיקָא לִיָּה. וְיִמְיוֹה בִּישְׁרָלֵל אִפְּלִי
עֵיבּוֹבָא אִיכָא לְמִימֶר: **וְיִהְיֶה דִּינָא**
וְיִנְיִס בְּמֵה הַד. לְמֵה לִי הִיקִישָׁה
נִימָל בְּכוֹר יוֹכִיחַ וְחֹזֵר הַדִּין הַד
הַשְׁהָה שְׁבֵהֵן שְׁטַעֲוִינִי הַבֵּאת מִקּוֹס
וְחֹמֶין נוֹהֲגִין אֲלֵל דְּפִינִי הַבֵּית: **כֹּד**
מִזְבֵּחַ. זֶה לְמַתָּן בְּזֵינִי לְהַנְחִיָּה:
וְיִמָּה קִסְבֵּר. הֲאִי תַנָּה דְּפָשִׁיטָא לִיָּה
בְּכוֹר טַיִף מִמַּעֲשֵׁר: **אִי קִסְבֵּר קְדוּשָׁה**
רִאשׁוֹנָה. שֶׁל בֵּית קְדֻשָּׁה לְשַׁעֲתָה
וְקְדֻשָּׁה לְעַמִּיד לְבֹא כִי הִיכִי דְּבִצְרָא
לִיָּה בְּקְדוּשַׁת הָאֲרֶץ וְקֹא מִיִּבְעִיָּה לִיָּה
מִי קִרְיָא בֵּיה הַשְׁתָּא בְּלֹא חֲמוּמָה
לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ אִו לֹא וְקֹא פָּשִׁיט
מַעֲשֵׁר מִבְּכוֹר: **אִפִּי דְּכוֹר נִמִּי.**
קִיעֵר וְיֹאכֵל דֵּהָ מִאֵן מִזְבֵּחַ לִיָּה
קְדֻשָּׁה לְעַמִּיד לְבֹא בְּבִצְרָא לִיָּה
מִקְרִיבִים אֶע"פ שֶׁאֵין בֵּית דְּלִמְרִינִן
בְּמַגִּילָה נִקְרָאת (דף ט:) **ה"ג וְאִי**
קִסְבֵּר לֹא קְדֻשָּׁה אִפְּלִי בְּכוֹר נִמִּי
יִסְבִּיעִי. וְאִי קִסְבֵּר קְדוּשַׁת הַבֵּית
בְּטוֹלָה וּמִיִּבְעִיָּה לִיָּה בְּמַעֲשֵׁר הוֹאִיל
וְחֹמֶין צָרִיךְ לְבִית אִי מִתְאֲכִיל
לְיִשְׂרָאֵלִים לְפָנֵי ה' קִרְיָא בֵּיה אִי לֹא
אִפִּי בְּכוֹר נִמִּי כִי הֲאִי גִוּוּמָה מִיִּבְעִי
לִיָּה כְּגוֹן בְּכוֹר שְׁמֶרֶךְ דְּמוֹ וְחֹרֵב
הַבֵּית וְעִדְיִין בְּשָׂרוֹ קִיִּים מֵהוּ
שִׁאֲכֹלוֹהוּ: **אִמֶּר רַבִּינָא לְעוֹלָם קִסְבֵּר**
לֹא קְדֻשָּׁה וְהִכָּא. דְּקֹא פָּשִׁיט לִיָּה
לְמַעֲשֵׁר מִבְּכוֹר בְּכוֹר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ
לְדַבֵּר דְּוִמִּית דְּמַעֲשֵׁר עֲסָקִינִי וְהֹא
לְפָשִׁיטָא לִיָּה לְמַעַם מִתְאֲכִיל מִשּׁוֹם
לְחִיתָקָא בְּשָׂרוֹ לְדִמוֹ דְּמִכִּיבִישׁ וְחֹת דְּמִס
וְחֹרֹזֵן עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגו' וּבְשֶׁרֶם יִיָּה
לָךְ וְגו' וְיִלִּין מִיָּיָה בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִיא רִאשִׁיָּה
לְחִירָקָת דֵּס אִתָּה אוֹכֵל אֵת הַבֶּשֶׂר וְלֹא
מִשְׁהֶרֶם הַמִּזְבֵּחַ: **וְכִי דִבֵּר הַלְמַד**
בְּהִיקָשָׁה. מִן הַדֵּס: **חֹזֵר וּמֹלֵמֵד.** עַל
הַמַּעֲשֵׁר בְּהִיקָשָׁה הֵא קִיִּמָּא לָן בְּזִבְזִים
בְּחִצּוֹהוּ מִקּוֹמֶן (דף טט:) **שֹׁאֵין לְמַדִּין**
בְּהִיקָשָׁה לְמַד מִן הַלְמַד: חוֹלִין הוּא.
וּבְחִצּוֹלִין לְמַדִּין לְמַד מִן הַלְמַד:

הניחא

דאמערין למסקנא דלא קדשה אס כן
גבגי בצור נמי למה לי היקשא דצבורי
לתדשים בחוק ועוד קשה דקאמר ולע
ממעטין (ה) מהך היקשא וקשה דהא
מעשר נמי לא יאה מתאכיל צירושלים
דקדושת הארץ בטלה דודאי קדושת
מימייהו שאין המזבח כלל נזר וגריס לעו
בצבורי לדמו דצענין שיהא המזבח
בצלה פדיון ואס תאמר צרייתא דאמ
מעשר מינייהו ויש לומר דוד
ובדאי היה להש"ס להשיב ד
הנהגה ולא בשביל אכילה לחוד ומעשר
הש"ס להעמיד בצבור שגורא
ההיקש הכתוב ואין נכון להעמיד
מעשר לצבור אלא דוקא כש
בצבורא ומתן יכול להיות דומה מעש
היה להיות בצבור שאחר הבית אלא

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יפ.

עין משפט
גר מצוה

כז א מ״י פ״ג מהל' צבורים הל' א סמג עשן קלט: **כח** ב מ״י שם הל' ז: **כט** ג מ״י פ״ג מהל' מעשר שני הל' א סמג עשן קלט: **ד** [מ״י] פ״ג מהל' צבורים הלכה י: **ה** [מ״י] שם הלכה ז: **ו** ז מ״י פ״א מהל' תרומות הל' א ופ״א מהל' צ״ת המצריה הל' טו:

מוסף רש"י

[illegible]

יְבֹרַךְ יְעֹלָה אִדָּם מַעֲשֶׂר (ה) בִּידוֹ בּוֹמֵן הוּא. וְאִכְלָנוּ בְּלֹא פְדִיּוֹן קְדוּשָׁה ^(א) (יְרוּשָׁלַיִם) לֹא בְטָלָה לַעֲנִין מַעֲשֵׂרוֹת:

וַיֵּימָא מִצְוָה בּו'. פִּירוּשׁ שֶׁכֵּן טַעְמוֹנִין קָרִיבָה לַמְזוֹה קוֹדֵשׁ שִׂיכָל בְּכוֹרִים וּמַעֲשֶׂר שֶׁנִּי אוֹכְלִין אוֹתוֹ בְּלֹא שׁוֹם ^(א) קָרִיבָה וּמֵה שֶׁקוֹרִין לַמַּעֲשֶׂר בְּשָׁנָה שְׁלִישִׁית הִיא וְאִלּוּ לֹא הִיא נֹהֵג כָּלֵל מַעֲשֶׂר שֶׁנִּי:

מֵה לְהַצִּד הַשּׁוֹשׁ שֶׁבָּהֵן שֶׁבֶן יֵשׁ בָּהֵן צֵד מוֹבָח. וְיֵשׁ לְמַפְרָשׁ שֶׁכֵּן אֲסוּרִים לְזֵרִים כְּדַפְרֵיָא רַבָּה ^(א) לַעֲלֵי וְהֵא דְלֹאמֵר בְּצִרְיִיתָא בְּכוֹרִים יוֹיִחוּ ז"ל דְּמִיירִי בְּכוֹרִים שֶׁהוֹפְרָשׁוּ בְּפִנִּי חוֹרְבֵן הָבִית דֹּאֵם הוֹפְרָשׁוּ אַחֵר הָבִית אֵינִן קְדוּשִׁין כָּלֵל וְחוֹלִין הֵן דַּתֵּן פֶּרֶק שֶׁנִּי ^(א) דְּבִכוֹרִים יֵשׁ בְּתַרְמוּמָה וּמַעֲשֶׂר מֵה שֶׁאֵין כֵּן בְּכוֹרִים שֶׁתַּרְמוּמָה וְהַמַּעֲשֶׂר אֲסוּרִין וְיֵשׁ לֵהֵם שִׁיעוֹר וְנוֹהֲגִין כָּלֵל הַפִּירוּשׁ בְּפִנִּי הָבִית וְשֶׁלֹּא בְּפִנִּי הָבִית וּבְכוֹרִים אֵינִן אֵלֹא בְּשַׁעֲרָה מִיַּיִן וּבְפִנִּי הָבִית:

הָבִית וְהַמַּעֲשֶׂר שֶׁנִּי אֵלֵּיָהוּ וּמִקְצָתָן בְּפִנִּים וְחוֹלִין לְכָל דְּבָרֵיהֶם קִדְּשׁ לְכָל דְּבָרֵיהֶם הִנָּחָה מַעֲכַבֶּת בָּהֵן הָבִית כְּמֵאֵן כִּי הָאִי וְיוֹסִי אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה שָׁנָה זִקְנִים רַבִּי לֵהֵא אִדָּם מַעֲשֶׂר שֶׁנִּי וְאִכְלָנוּ וְדִין הוּא בְּכוֹר שֶׁנִּי טַעְוֹן הַבֵּאת

אלא בפני הבית אף
הבית מה לבכור שכן
לגבי מזבח בכורים
מעונים הנחה ת"ל
הדן וגו' מקיש מעשר
אלא לפני הבית אף
הבית ואם איתא
שכן מעונים קרייה
ע"כובא ליכא מצוה
ליפרוך אלא אמר רב
רי הגר דבעי למימר
נינו ולא מצי אמר לא
נא ותיתי במה הצד
להצד השוה שבהן
מאי קסבר אי קסבר
שה לשעתה וקדשה
נמי אי קסבר קדושה
ה ולא קדשה לעתיד
תבעי אמר רבינא
לשעתה ולא קדשה
בבכור שזורק דמו
וחרב הבית ועדיין
שרו לרמו מה דמו
מזבח ומקיש מעשר
למד בהקש חזר
ר דגן חולין הוא
הניחא

כהאי גוונא אצל קשה לגירסא זו
 שיטא דלא יעלה בירושלים יותר משאר עירות כיון דלא קדשה ותו
 דהיכא דאכיל הו לכו כחון לחומה כיון דלא קדשה והו ליה כאוכל
 רו לדמו משמע דאי אמר קדשה מתאכיל בזכור בלא בית ולא הו
 דדמוזא שנפגס אין אוכלין קדשים קלים ואמאי הא מוכח הכא היכי
 דגרס לעיל ואי סבר לא קדשה מעשר נמי והכי פירושא אפילו
 גי' ה' אלהיך ואין לתמוה אי לא קדשה לא כן לא משכחת מעשר
 קדשה לעמיד ללא לענין מעשרות ולא תליא הא בזה אצל הכא
 בלא וטעמא דבכור ללא משום קדושת ו' הארך אלא משום דלתקש
 כל כמה דילפינן דבכור לא מתאכיל מעשר נמי לא מתאכיל
 ים לא מתאכיל כשאין מוצח אם הונחו אצל מוצח וחרב דבעי
 ים ויכחו מיירי בזכורים שלא הוצאו כלל בפני הבית עד לאחר
 מעשר לזכורים אלו שהרי נריכים הנחה ונריכים לבית גם בשביל
 אכילה לבד אלא דלא חייש ליה לפי שאינו נשאר במסקנא ומה
 דו כשהוצא אחר הבית כמו בזכורים משום דתנא מסיים קרא
 וי כלל למעשר דהא מחוסר מתן דס ואימורין כדפ"ל ולא שיך
 א בשביל האכילה דלפני ה' והשתא הויה דומיא דמעשר דודאי
 ק על גב דלא נשאר במסקנא ובכור נמי שבתחלת הברייתא יכול
 ד כלל לדמות לו מעשר והיינו דמותיב שכן אין טעון מתן דמים:
 רש"א

רישא

בצפוני הצ'כית ומרכז ובו ויליפ צ'כר מדגם דגני היבוי דמי דם השמא לא היה זרם. ללא חידוש לעמיד לצבא.